

Finansiella instrument är alla typer av instrument som är avsedda för handel på värdepappersmarknaden. Dessa kan delas in i komplexa och icke komplexa instrument. Innan du handlar med ett finansiellt instrument är vi skyldiga att försäkra oss om att du har tillräcklig kunskap och erfarenhet för att förstå egenskaperna och riskerna med instrumentet. Nedan hittar du information om de viktigaste egenskaperna och riskerna hos en typ av instrument som du visat intresse för. Om du inte har tillräcklig kunskap och erfarenhet är vår rekommendation att du inte handlar med detta instrument.

Introduktion

Valutaderivat är ett samlingsbegrepp som innefattar ex. terminer, optioner och swappar för valuta och klassas som komplexa finansiella instrument. Valutaderivat används vanligtvis för att hantera valutarisker vid handel i utländsk valuta.

Olika derivatinstrument skiljer sig åt när det gäller risknivå och vad som påverkar det ekonomiska utfallet. Därför är det viktigt att du förstår vad som gäller för just det instrument du ska handla med.

Så fungerar valutaderivat

Kännetecknande för derivat är att de är kopplade till händelser eller förutsättningar vid en specifik tidpunkt eller tidsperiod i framtiden.

Derivatets värde baseras på den underliggande tillgången, det vill säga de olika valutorna. Priset påverkas bland annat av räntenivån (ränteskillnaden mellan de olika valutorna), återstående löptid och volatilitet hos den underliggande tillgången.

Vid affärer i vissa valutaderivat krävs att du ställer säkerheter. I takt med att priset på den underliggande tillgången förändras kan även säkerhetskravet ändras.

För vem passar valutaderivat?

Valutaderivat används främst av företag som har in- och utbetalningar i andra valutor än svenska kronor, där det finns behov av att säkra en framtida betalning eller fordran i utländsk valuta. Valutaderivat kan också användas som skydd mot valutarisk vid en investering.

Handel med valutaderivat

Valutaderivat är oftast noterade instrument som inte handlas via någon börs. Ett valutaderivat skräddarsys efter kundens behov avseende löptid, nivå, belopp etc. och handlas OTC (Over The Counter), det vill säga direkt mellan kunden och banken.

För att handla med valutaderivat hos SEB behöver du betalinstruktioner för de aktuella valutorna (konton hos SEB eller annan bank) samt en limit. Företag som har behörighet till tjänsten valutahandel kan handla valutaderivat på egen hand.

Olika typer av valutaderivat

Det finns flera olika typer av valutaderivat. Här redogör vi för de vanligaste varianterna som du kan handla med hos oss på SEB.

Avista/spot

Valutahandel som genomförs avista eller spot är ett köp eller en försäljning av valuta som utförs till dagens gällande kurs, med leverans av valutorna två bankdagar senare. Ska växlingen ske något annat datum är det istället att betrakta som en terminsaffär. Spot/avista är i sig inget finansiellt instrument, men eftersom det är ett vanligt sätt att handla valuta, samt då man utgår från spot/avista-kursen vid uträkning av terminskursen, väljer vi ändå att informera om det här.

Valutaterminer

En valutatermin är ett bindande avtal mellan två parter (t.ex. dig och banken) där parterna har en skyldighet att köpa eller sälja en valuta mot en annan till en förutbestämd kurs vid ett förutbestämt datum. Skillnaden mellan en termin och spot/avista är att terminen är ett avtal om en affär i framtiden.

Valutaterminer används vanligtvis för att säkra valutakursen på framtida intäkter eller kostnader i anslutning till exempelvis import/export. Valutaterminen läser kursen för en framtida valutaväxling och skyddar därmed mot negativa kursrörelser. Samtidigt innebär det att man med en termin inte kan dra nytta av positiva kursrörelser.

Terminskursen bestäms utifrån dagskursen (spot/avista) och ränteskillnaden mellan valutorna för den aktuella löptiden. Ränteskillnaden räknas om till kurspunkter, så kallade terminspunkter. Terminskursen innehåller ingen förväntan eller bedömning av framtida kursrörelser.

Möjligheten finns att utnyttja hela eller delar av en teminssäkring i förtid, vilket kallas nedskrivning. Beroende på hur långt det är kvar till förfalldagen justeras kursen utifrån ränteskillnaden mellan valutorna.

Valutaswappar

En valutaswap är ett avtal mellan två parter om att vid två olika datum byta betalningsflöden med varandra i två olika valutor. Syftet med en valutaswap kan vara att ändra valutaexponeringen över en viss tid, exempelvis om man vill senarelägga en valutaterminsaffär som förfaller.

En valutaswap består av både ett köp och en försäljning av samma valutapar, vid två olika valutadagar. Beloppen är vanligtvis detsamma vid båda datum, uttryckt i en valuta. Den motstående valutans belopp kommer dock att skilja sig åt mellan datumerna på grund av räntedifferensen mellan de två valutorna mellan de två datumerna.

Kursen på valutaswappen utgörs av räntedifferensen mellan de två valutorna för den aktuella löptiden. Ränteskillnaden mellan valutorna kan vara både negativ och positiv, och kan därmed uppfattas som en kostnad eller en intäkt.

Valutaoptioner

En valutaoption är en rättighet eller skyldighet att vid en bestämd tidpunkt köpa eller sälja en valuta till en förutbestämd kurs (lösenpris).

Som köpare av optionen har du rätten att köpa (köpoption) eller sälja (säljoption) valutans till den bestämda kursen under en bestämd tidsperiod eller tidpunkt, medan du som utfärdare (säljare) av en option är skyldig att köpa (säljoption) eller sälja (köpoption) valutans till den förutbestämda kursen. För rättigheten betalar köparen av optionen en premie till utfärdaren.

En optionslösning är mer flexibel än en traditionell termin, eftersom du som köpare kan välja om optionen ska utnyttjas eller inte. Beroende på marknadskursen kan du utnyttja optionen om den avtalade kursen är fördelaktig, alternativt låta optionen förfalla eller sälja tillbaka den till banken för att istället växla till rådande marknadskurs.

Det finns många varianter av valutasäkringar med hjälp av optioner. De olika strategierna kan skräddarsys efter behov och marknadstro.

Risk

När det rör valutaderivat innefattar begreppet risk sannolikheten för att värdet på ditt instrument ska minska i värde. En högre risk medför ofta större möjlighet till en hög avkastning, men ökar samtidigt risken för att förlora pengar.

Risken kan variera kraftigt mellan olika derivat. Derivat kan användas för att undvika den risk som ligger i en framtida valutakursförändring, men också för spekulation med målet att öka värdet i en investering. Om du använder valutaderivat i spekulativt syfte blir risken högre, eftersom du inte har den underliggande tillgången, t.ex. den andra valutans. Risken finns att du tvingas växla tillbaka affären och därmed göra en förlust.

Vid handel med valutaderivat finns alltid en motpartsrisk, dvs. risken för att motparten inte fullföljer sina åtaganden.

Terminer

En valutatermin innebär en skyldighet för båda parter att genomföra växling av ett visst belopp till en fastställd kurs vid ett överenskommet datum. Om syftet med att terminsaffären ingås inte blir av kan en motaffär bli nödvändig i form av en ny valutatermin. Risken finns då att valutakursen har rört sig i en ofördelaktig riktning.

Swappar

Riskerna i en valutaswap utgörs bl.a. av motpartsrisk, flödesrisk och ränterisk. Flödesrisk innebär risken för att betalningsflödena har förändrats mellan överenskommelse och leverans. Ränterisken innebär risken att de räntor som låg till grund för valutaswappen skiljer sig negativt från de räntnivåer som råder vid ett senare tillfälle.

Optioner

Köper du en option kan du maximalt förlora den premie du betalt. Utfärdar du en option kan förlusten däremot vara obegränsad. Värdeförändringen kan vara större för optionen än för den underliggande tillgången.

Mer information

Ett företag eller en enskild näringsidkare som handlar med finansiella instrument omfattas av regelverket EMIR. Det innebär bl.a. att du behöver teckna avtalet "Överenskommelse om portföljvinstämning" för att kunna handla dessa instrument hos SEB.

Som företag eller enskild näringsidkare är du också skyldig att rapportera dina transaktioner till ett s.k. transaktionsregister och måste då ha en LEI-kod – Legal Entity Identifier. Denna kan du skaffa via olika utgivare, t.ex. Nordlei (www.nordlei.org) och GMEI Utility (www.gmeiutility.org). Att du har en LEI-kod är en förutsättning för att du ska kunna handla dessa instrument hos SEB. Du kan också överlåta uppgiften att rapportera dina transaktioner till SEB. Vi gör då detta för din räkning.

i Tänk på att:

- Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på finansiella instrument kan både öka och minska och det är inte säkert att du får tillbaka hela det investerade kapitalet.
- För att handla med dessa instrument ska du själv sätta dig in i de avtal och villkor som gäller för handel med finansiella instrument. Vilket avtal som tillämpas beror på vilket instrument du ska handla i.
- Vissa instrument förutsätter att du är skyldig att leverera betalningar i framtiden. Det är viktigt att du har beredskap att möta dina åtaganden.
- Kontrollera uppgifterna på avräkningsnotan samt annan rapportering kring dina innehav och reklamera omgående eventuella fel.
- Beakta löpande värdeförändringen på dina innehav och positioner.
- Du är själv ansvarig för att vidta de åtgärder som krävs för att minska risken för förluster.
- Be alltid om kompletterande marknadsföringsmaterial eller ytterligare information som närmare beskriver det finansiella instrument som du är intresserad av.

Erfarenhetsfrågor

Hur lång erfarenhet har du av att använda denna typ av instrument?

- Ingen erfarenhet
 Under 1 år
 1 till 5 år
 Mer än 5 år

Vilket är det genomsnittliga beloppet för dina affärer i denna typ av instrument?

- Upp till 50 000
 Upp till 100 000
 Upp till 250 000
 Upp till 500 000
 Över 500 000

Ungefär hur många affärer per år har du gjort i denna typ av instrument?

- Upp till 2
 Upp till 5
 Upp till 10
 Fler än 10

Kunskapsfrågor

1. Vad kännetecknar ett valutaderivat?

- A) Ett skräddarsytt instrument som handlas OTC
B) Standardiserade kontrakt som handlas direkt med banken
C) Standardiserade kontrakt som handlas via en börs

2. Vad har man åtagit sig att göra på förfallodagen som köpare av valuta på termin?

- A) Ingenting, man har valet att köpa valutan på förfallodagen
B) Att köpa valutan på förfallodagen oavsett var kursen ligger då
C) Det beror på vad som avtalats

3. Vilket av nedan alternativ påverkar terminskursen?

- A) De säkerheter du ställt in
B) Ränteskillnaden mellan de olika valutorna
C) Var banken bedömer att kursen kommer att ligga i framtiden

4. Vad kännetecknar en valutaswap?

- A) Ett paket bestående av två valutaaffärer med leverans av valutorna om två bankdagar
B) En rättighet men inte en skyldighet att köpa och sälja ett valutapar på olika valutadagar
C) Ett köp och en försäljning av samma valutapar men på olika valutadagar

5. Vad innebär det att köpa en köpoption?

- A) Att du har rätten att köpa den underliggande valutan till förutbestämd kurs
B) Att du har rätten att sälja den underliggande valutan till förutbestämd kurs
C) Att du är skyldig att sälja den underliggande valutan till förutbestämd kurs

6. Vad innebär det att utfärda en köpoption?

- A) Att du har rätten att sälja den underliggande valutan till förutbestämd kurs
 - B) Att du är skyldig att sälja den underliggande valutan till förutbestämd kurs
 - C) Att du har rätten att köpa den underliggande valutan till förutbestämd kurs
-

7. Vilken risk tar du när du köper en sälloption?

- A) Förlusten kan potentiellt vara i princip obegränsad
 - B) Du tar ingen risk alls
 - C) Du kan maximalt förlora den premie du betalt
-